

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

ZUERICH 1868

Monoloog

1880

door

MARNIX VERDUYN

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1991

(N° 1899)

ZURICH 1868

(Muziek)
 (DE SCENE STELT EEN GARDEROME VOOR VAN EEN GEVIERDE AKTRICE)

Aktrice :

Mijn naam is Mathilde Wesendonck, geboren Luckemeyer

Mijn naam is Mathilde Isolde Wesendonck, geboren Luckemeyer ...

Vergeef me als ik u deed schrikken. Ik zie nooit vreemden hier.
 Ik weet niet wat ik moet zeggen.

IK WEET NOOIT WAT IK MOET ZEGGEN !

Een man ... mijn man zegt dat ik de neiging heb om het heden en
 verleden door elkaar te haspelen.
 U zal dus geduld met mij moeten hebben.

Ik werd geboren in de koude decembermaand 1828 ... ik ben dus ...
 40 jaar.

Welkom in Zürich.

Mijn excuses dat ik u niet ontvang in het blauwe salon, maar hier
 in het tuinhuis. Ik woon in het tuinhuis.
 Ik adem in het tuinhuis, ik leef in het tuinhuis ...

Mijn naam is Mathilde Luckemeyer. Maar sinds mijn huwelijk heet
 ik Mathilde Wesendonck. Ik heb ook nog een tijdje een tweede
 voornaam gehad : Mathilde Isolde Wesendonck ...

Een naam die ik van Richard gekregen heb.

Lieve Richard

De bomen stonden meteen fier rechtop als mijn Richards stevige voetstappen hierbuiten op het betegelde tuinpad weerklonken.

Maar ik gebruik mijn tweede naam niet meer ... sinds ik een dichteres geworden ben ...

Richard vindt mijn gedichten niks meer nu hij ze op muziek heeft gezet. Zijn muziek.

De Wezendonck - liederen ? Vijf dilettantische gedichten !
Mijn gedichten ! En dank zij jouw muziek ben ik dichteres !
Einz zwei drei vier fünf sechs sieben
Wo ist meine Braut geblieben
Niemand weiss wie es geschah
Plötzlich war sie nicht mehr da.

In Zürich kennen ze mij als de halfgekke echtgenote van een zijdehandelaar. Ze doen maar. Mijn vriendinnen krijgen geen hoogte van mij. Ik verschijn niet meer in de stad, op feestjes, bals, in de opera, op straat. Ik heb het tuinhuis in geen jaren verlaten. Tien om precies te zijn.

Zingt : Sausendes, brausendes Rad der Zeit
Messer du der Ewigkeit ...

Ik stoor mij niet aan wat ze over mij roddelen ...
Daar ! daar is er weer een.
Cosima von Bülow, de heimlijke feeks.

Kent u haar niet ? Iedereen kent haar. Cosima die me mijn droomwereld wil ontfutselen.
Bekijk haar ! Die Joodse neus, die koele, grijze ogen.

Ze sluipt rond het huis om toch maar een glimp van mij op te vangen.

Ga weg vuile feeks ! Weg !

Zou u dat graag willen hebben ?

ZOU U BEGLUURD WILLEN WORDEN ?

Natuurlijk geef ik ze aanleiding om te roddelen. Ik kleed me het hele jaar door in het wit, zelfs in de winter.

"Bruidswit" noemt Cosima het afgunstig.

Bim, bam ! Bim, Bam ! Ze heeft een witte bruidsjurk aangetrokken. Ze draagt maagdelijk wit, jaar in, jaar uit.

Vanwege een ongelukkige liefde, heb ik horen zeggen. Haar liefste heeft haar verlaten ! Arm kind. Ze is zo treurig.

En haar man, de arme drommel, wil niet van haar scheiden.

Hij blijft bij haar om voor haar te zorgen. Zij in dat smerige tuinhuis, en hij in de grote lege villa. Wat een tweezame eenzaamheid.

Ik beklaag ze, ja, ik beklaag ze.

Bim, bam ! Bim, bam !

GA WEG WEG WEG WEG

Je zou ze hier moeten zien aanschuiven aan de deur, de Clara's, de Minna's, de Cosima's, de Betty's ... en allemaal hebben ze een geschenkje voor me bij, en allemaal willen ze naar het tuinhuisje komen om door de ramen, de kieren, de spleten te gluren.

NAAR MIJ TE GLUREN

Maar ik ben hen altijd te slim af ! Dan verstop ik me hier.

Kunt u zich voorstellen wat ze zich dan allemaal inbeelden ?

Gisteren was er zelfs een van die hoeren die door het sleutelgat loerde. Ik heb haar betrappt. Kunt u zich dat voorstellen ?

DOOR HET SLEUTELGAT LOEREN.

Ik trok de deur open, ze schrok zich dood en ze stamelde iets van "op-zoek-zijn-om-iets-te-huren"

Om haar de kosten van de verhuis te besparen, heb ik haar naar het kerkhof verwezen ... Minna, God hebbe haar ziel !

Excuseert u mij !

Ik ben een dichteres, als ik een idee krijg moet ik dat meteen opschrijven

Zal ik u mijn jongste idee verklappen ?

(leest) "We moeten zuinig zijn met onze woorden.
Geen dode spreekt ongestraft. "

Ik verstuur ze, mijn gedachten ! Naar Minna, Cosima, Betty.
Dat maakt hen nog nieuwsgieriger. Het zal hen een tijdje bezig houden.

O, voor ik het vergeet, ik moet nog mijn dagelijks briefje naar Richard schrijven.

(schrijft)

"Componisten scheppen leven met dode noten op papier,
Componisten doden leven met echte woorden op hun manier"

Zo, dat zal hem opbeuren, Richard.

Vorige kerst heb ik hem een eierkoker gestuurd met de woorden :
"Het ei van de eeuwigheid.."

Ik heb er nog altijd geen antwoord op gekregen.

Ik weet het wel, Ik ben gevluht, gevluht in de kunst, in mijn gedichten, in mijn droomwereld.

Weg van de realiteit, weg van het leven ... ach, het leven ...

Het leven heb ik altijd een twijfelachtige vorm van vermaak gevonden. Levenslange verveling met een man. Mijn man.

Zijn gezicht, zijn buik, zijn geld en zijn stoere mannelijkheid hebben mij om precies te zijn vijf minuten geprikkeld. Mijn poëzie heeft hem nooit geprikkeld. Om eerlijk te zijn, ze liet hem koud, ijskoud.

- O, ben je nog op ?

- ...

- Is het al zo laat ? Ik kon niet slapen.

- ...

- Ik schrijf. Nee nee nee geen brieven. Gedichten.

- ...

- Ik weet dat je graag vroeg ontbijt.

- ...

- Ik weet dat je graag hebt dat we dan samen zijn.

- ...

- Heb ik jou daarin al ooit ontgoocheld ?

Begrijpen jullie nu wat ik bedoel; over mijn lijf is hij bezorgd, maar mijn geest laat hem onberoerd.

**MAAR MIJ NIET ? MIJ LAAT HET NIET ONBEROERD.
IK BEN LICHAAM EN GEEST. BEGREPEN.**

Is het zo verwonderlijk ... Is het dus zo verwonderlijk dat ik smachtte naar gelijk gestemde zielen. Ik zocht ze in de salons, de opera, concerten, pianorecitals ... en ik vond ze. Ik vond hem. Richard Richard Wagner, revolutionair, componist, banneling en armoezaaiër.

Ook niet op mijn glasservies, mijn koffieservies, of mijn gouden schrijfveer.

God, wat zou hij moeten antwoorden ?

"Het ei is zachtgekookt, de koffie geurt koffie in het porselein, en ik bericht met gouden woorden : met niemand zou ik gelukkiger zijn."

Ben ik dan ongelukkig ?

Ik zie geen bergen, geen meren. Ik zie enkel vier muren, de grenzen van mijn ballingschap. Nee ik ben blij.

Waarschijnlijk omdat ik mij op die manier verbind met mensen die zich ook zo voelen.

IK ZOU MET NIEMAND WILLEN RUILEN

Het zal wel waar zijn als men zegt dat ik door het excentrieke wordt aangetrokken. Om eerlijk te zijn, moet ik bekennen dat ik ernaar smacht met alle middelen.

Ik heb dat nog tegen niemand gezegd, alleen tegen jullie.

De witte kleren, de briefjes, het is allemaal bedacht.

Ik doe het opzettelijk.

Niemand weet het, of vermoedt zelfs iets, de bedienden niet, Cosima of Minna niet, zelfs Richard niet.

Enkel mijn man, hij weet het.

"Mathilde, hou op met poseren."

"Ik poseer niet, ik ben echt."

POSEER IK SOMS ? VOELT DAT VLEES GEEN LIEFDE SOMS GEEN PIJN

Iedereen benijdt mijn liefde, iedereen benijdt mijn pijn.

Het zou mij niet verwonderen als mijn getormenteerd gedrag navolging zou vinden. In Zürich, Parijs, Dresden, Venetië ... ik spreek tot de verbeelding.

TOT JULLIE ZIEKELIJKE VERBEELDING